

ΟΔΗΓΙΑ 94/46/ΕΚ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 13ης Οκτωβρίου 1994

για τροποποίηση των οδηγιών 88/301/ΕΟΚ και 90/388/ΕΟΚ σχετικά με τις δορυφορικές επικοινωνίες

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 90 παράγραφος 3,

Εκτιμώντας ότι:

1. Το Πράσινο Βιβλίο για την κοινή προσέγγιση στον τομέα των δορυφορικών επικοινωνιών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα που εγκρίθηκε από την Επιτροπή το Νοέμβριο 1990 καθόρισε τις σημαντικές αλλαγές στο ρυθμιστικό πλαίσιο που είναι απαραίτητες για την εκμετάλλευση των δυνατοτήτων που προσφέρονται από το εν λόγω μέσο επικοινωνιών. Στο Πράσινο Βιβλίο για τις δορυφορικές επικοινωνίες αναγνωρίζεται, μεταξύ άλλων, η αναγκαιότητα πλήρους απελευθέρωσης των υπηρεσιών και εξοπλισμού δορυφορικών επικοινωνιών, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης όλων των αποκλειστικών ή ειδικών δικαιωμάτων στους εν λόγω τομείς, που υπόκεινται σε διαδικασίες χορήγησης αδειών, καθώς και την ελεύθερη (χωρίς περιορισμούς) πρόσβαση στο δυναμικό του διαστημικού τμήματος.
2. Το ψήφισμα του Συμβουλίου της 19ης Δεκεμβρίου 1991 για την ανάπτυξη της κοινής αγοράς υπηρεσιών και εξοπλισμού⁽¹⁾ παρείχε γενική υποστήριξη στις θέσεις που αναφέρονται στο Πράσινο Βιβλίο της Επιτροπής για τις τηλεπικοινωνίες, και έθεσε ως βασικούς στόχους: την εναρμόνιση και απελευθέρωση της χρήσης των κατάλληλων επίγειων δορυφορικών σταθμών, συμπεριλαμβανομένης, όπου είναι δυνατόν να εφαρμοστεί, της κατάρτισης των αποκλειστικών ή ειδικών δικαιωμάτων στον εν λόγω τομέα, με την επιφύλαξη των απαραίτητων όρων για την τήρηση των βασικών απαιτήσεων.
3. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο ψήφισμά του σχετικά με την ανάπτυξη της κοινής αγοράς υπηρεσιών και εξοπλισμού δορυφορικών επικοινωνιών⁽²⁾ καλεί την Επιτροπή να θεσπίσει την απαραίτητη νομοθεσία για τη δημιουργία του κατάλληλου περιβάλλοντος που θα επιτρέψει την εξάλειψη των υφιστάμενων περιορισμών και την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων στον τομέα των δορυφορικών επικοινωνιών, ενώ τονίζει την ανάγκη εναρμόνισης και φιλελευθεροποίησης των αγορών δορυφορικού εξοπλισμού και υπηρεσιών.
4. Αρκετά κράτη μέλη έχουν ήδη ανοίξει τις αγορές τους στον ανταγωνισμό όσον αφορά ορισμένες τηλεπικοινωνιακές δορυφορικές υπηρεσίες και έχουν εισαγάγει
 - καθεστώτα χορήγησης αδειών. Ωστόσο, η χορήγηση των αδειών αυτών συνεχίζει σε ορισμένα κράτη διακρίσεις ή, στην περίπτωση φορέων που ανταγωνίζονται με τους οργανισμούς τηλεπικοινωνιών, να υπόκεινται σε τεχνικούς περιορισμούς όπως είναι η απαγόρευση σύνδεσης του εξοπλισμού τους στο δίκτυο μεταγωγής ή λειτουργία του οποίου γίνεται από τον οργανισμό τηλεπικοινωνιών. Άλλα κράτη μέλη έχουν διατηρήσει τα αποκλειστικά δικαιώματα που χορηγούνται στις εθνικές δημόσιες επιχειρήσεις.
5. Η οδηγία 88/301/ΕΟΚ της Επιτροπής της 16ης Μαΐου 1988 σχετικά με τον ανταγωνισμό στις αγορές τηλεπικοινωνιακών τερματικών⁽³⁾ όπως τροποποιήθηκε από τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ), προβλέπει την κατάρτιση ειδικών ή αποκλειστικών δικαιωμάτων κατά την εισαγωγή, εμπορία, σύνδεση, λειτουργία και συντήρηση τηλεπικοινωνιακού τερματικού εξοπλισμού. Η οδηγία αυτή δεν καλύπτει όλα τα είδη εξοπλισμού των επίγειων δορυφορικών σταθμών.
6. Στις 19 Μαρτίου 1991, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο με την απόφασή του στην υπόθεση C 202/88, Γαλλική Δημοκρατία κατά της Επιτροπής⁽⁴⁾, επιβεβαίωσε την οδηγία 88/301/ΕΚ. Ωστόσο, όσον αφορά τα ειδικά δικαιώματα, η οδηγία ακυρώθηκε δεδομένου ότι ούτε στις διατάξεις της οδηγίας ούτε στο προοίμιο της καθορίζεται το είδος των σχετικών δικαιωμάτων και με ποιο τρόπο η ύπαρξη τέτοιου είδους δικαιωμάτων είναι αντίθετη με τις διάφορες διατάξεις της συνθήκης. Όσον αφορά την εισαγωγή, την εμπορία, τη σύνδεση, τη λειτουργία και τη συντήρηση τερματικών εξοπλισμών, τα ειδικά δικαιώματα είναι ουσιαστικά δικαιώματα που χορηγεί ένα κράτος μέλος σε περιορισμένο αριθμό επιχειρήσεων μέσω όλων των νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών μηχανισμών, οι οποίοι σε μια δεδομένη γεωγραφική περιοχή:
 - περιορίζουν, σε δύο ή περισσότερες, τον αριθμό των επιχειρήσεων αυτών, βάσει κριτηρίων που δεν είναι αντικειμενικά, αναλογικά και αμερόληπτα ή
 - υποδεικνύουν, βάσει κριτηρίων διαφορετικών από τα προαναφερθέντα, περισσότερες ανταγωνίστριες επιχειρήσεις ή
 - αναθέτουν σε μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, βάσει κριτηρίων διαφορετικών από τα προαναφερθέντα, νομοθετικά ή κανονιστικά πλεονεκτήματα που

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 8, της 14. 1. 1992, σ. 1.⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 42, της 15. 2. 1993, σ. 30.⁽³⁾ ΕΕ αριθ. L 131, της 27. 5. 1988, σ. 73.⁽⁴⁾ Σύλλογος ΔΕΚ 1991, σ. I-1223.

επηρεάζουν ουσιαστικά τη δυνατότητα οποιασδήποτε άλλης επιχείρησης να αναλάβει οποιαδήποτε από τις προαναφερθείσες δραστηριότητες στον ίδιο γεωγραφικό χώρο και υπό αντίστοιχες συνθήκες.

Ο ορισμός αυτός παρέχεται υπό την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 92 της συνθήκης.

7. Η ύπαρξη αποκλειστικών δικαιωμάτων έχει ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας του εξοπλισμού αυτού, είτε όσον αφορά την εισαγωγή και εμπορία τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού συμπεριλαμβανομένου του δορυφορικού εξοπλισμού, επειδή ορισμένα προϊόντα δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο εμπορίας ή όσον αφορά τη σύνδεση τη λειτουργία ή τη συντήρηση, επειδή, λαμβανομένων υπόψη των χαρακτηριστικών της αγοράς και ιδιαίτερα της διαφοροποίησης και του τεχνικού χαρακτήρα των προϊόντων, ένα μονοπώλιο δεν έχει κίνητρο ευθυγράμμισης των τιμών του με το κόστος εφόσον δεν υπάρχει περίπτωση απειλής ανταγωνισμού από νεοεισερχόμενους. Αν ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι στις περισσότερες αγορές εξοπλισμού υπάρχει γενικά μεγάλη ποικιλία τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού, καθώς και το ενδεχόμενο ανάπτυξης των αγορών στις οποίες υπάρχει ακόμη μικρός αριθμός κατασκευαστών, κάθε ειδικό δικαίωμα το οποίο περιορίζει άμεσα ή έμμεσα — για παράδειγμα το οποίο δεν παρέχει τη δυνατότητα ανοικτής και μη εισάγουσας διακρίσεις διαδικασίας έγκρισης — τον αριθμό των επιχειρήσεων στις οποίες επιτρέπεται να εισάγουν, να εμπορευούνται, να συνδέουν, να θέτουν σε λειτουργία και να συντηρούν εξοπλισμούς του είδους αυτού, υπάρχει κίνδυνος να έχει επιπτώσεις αντίστοιχες με τη χορήγηση αποκλειστικών δικαιωμάτων.

Τα αποκλειστικά ή ειδικά μέτρα συνιστούν μέτρα ισοδύναμου αποτελέσματος με ποσοτικούς περιορισμούς που δεν συμβιβάζονται με το άρθρο 30 της συνθήκης. Κανένα από τα ειδικά χαρακτηριστικά των επίγειων δορυφορικών σταθμών ή των αγορών για την πώλησή τους ή συντήρηση δεν είναι τέτοιο που να δικαιολογεί τη διαφορετική νομοθετική μεταχείρησή τους σε σύγκριση με άλλου είδους τηλεπικοινωνιακό τερματικό εξοπλισμό. Κατά συνέπεια, είναι απαραίτητο να καταργηθούν όλα τα υφιστάμενα αποκλειστικά δικαιώματα κατά την εισαγωγή, εμπορία, σύνδεση, λειτουργία και συντήρηση, καθώς και τα δικαιώματα εκείνα που έχουν αντίστοιχες επιπτώσεις, εκτός από αυτά που αποτελούν νομικά ή κανονιστικά πλεονεκτήματα που χορηγούνται σε μία ή περισσότερες επιχειρήσεις και επηρεάζουν μόνο τη δυνατότητα άλλων επιχειρήσεων να αναλάβουν οποιαδήποτε από τις προαναφερθείσες δραστηριότητες στον ίδιο γεωγραφικό χώρο υπό ισοδύναμες συνθήκες.

8. Ο εξοπλισμός επίγειων δορυφορικών σταθμών πρέπει να ικανοποιήσει τις βασικές απαιτήσεις οι οποίες έχουν

εναρμονιστεί βάσει της οδηγίας 93/87/ΕΟΚ του Συμβουλίου⁽¹⁾ με ειδική παραπομπή στην αποτελεσματική χρήση των συχνοτήτων. Η επίδραση της εφαρμογής των βασικών αυτών απαιτήσεων θα καταστεί δυνατή εν μέρει μέσω της χορήγησης αδειών παροχής των σχετικών υπηρεσιών. Η ευθυγράμμιση των βασικών απαιτήσεων θα επιτευχθεί κυρίως μέσω της θέσπισης κοινών τεχνικών κανόνων και της εναρμόνισης των όρων χορήγησης των αδειών. Στην περίπτωση όπου οι όροι αυτοί δεν είναι εναρμονισμένοι, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσαρμόσουν τους ισχύοντες κανόνες τους. Και στις δύο περιπτώσεις, τα κράτη μέλη θα πρέπει, εν τω μεταξύ, να εξασφαλίσουν ότι η εφαρμογή τέτοιου είδους κανόνων δεν δημιουργεί φραγμούς στο εμπόριο.

9. Η κατάργηση ειδικών ή αποκλειστικών δικαιωμάτων σε σχέση με τη σύνδεση εξοπλισμού επίγειων δορυφορικών σταθμών καθιστά απαραίτητη την οργάνωση του δικαιώματος σύνδεσης του εξοπλισμού αυτού με τα δίκτυα μεταγωγής των οργανισμών τηλεπικοινωνιών ούτως ώστε οι φορείς εκείνοι οι οποίοι έχουν λάβει σχετική άδεια να μπορούν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στο κοινό.
10. Η οδηγία 90/388/ΕΟΚ της Επιτροπής της 28ης Ιουνίου 1990 σχετικά με τον ανταγωνισμό στις αγορές των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών⁽²⁾, όπως τροποποιήθηκε από τη συμφωνία ΕΟΧ προβλέπει την κατάργηση ειδικών ή αποκλειστικών δικαιωμάτων που χορηγούνται από τα κράτη μέλη σχετικά με την παροχή τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών. Ωστόσο, η οδηγία απέκλεισε τις δορυφορικές υπηρεσίες από το πεδίο εφαρμογής της.
11. Με την απόφασή του της 17ης Νοεμβρίου 1992 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-271/90, C-281/90 και C-289/90 (Βασιλείο της Ισπανίας κατά Επιτροπής)⁽³⁾, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο επιβεβαίωσε την οδηγία 90/388/ΕΟΚ. Ωστόσο, όσον αφορά τα ειδικά δικαιώματα, η οδηγία κηρύχθηκε άκυρη από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο με τη δικαιολογία ότι ούτε στις διατάξεις της οδηγίας ούτε στο προοίμιό της προσδιορίζεται το είδος των σχετικών δικαιωμάτων και με ποιον τρόπο η ύπαρξη των δικαιωμάτων αυτών αντιβαίνει τις διάφορες διατάξεις της συνθήκης. Κατά συνέπεια, τα δικαιώματα αυτά θα πρέπει να προσδιοριστούν στην εν λόγω οδηγία. Όσον αφορά τις τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες, τα ειδικά δικαιώματα ουσιαστικά δικαιώματα τα οποία χορηγεί κάποιο κράτος σε περιορισμένο αριθμό επιχειρήσεων μέσω όλων των νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών μηχανισμών, οι οποίοι σε μια δεδομένη γεωγραφική περιοχή:

(1) ΕΕ αριθ. L 290, της 24. 11. 1993, σ. 1.

(2) ΕΕ αριθ. L 192, της 24. 7. 1990, σ. 10.

(3) Συλλογή ΔΕΚ 1992, I-5833.

- περιορίζουν, σε δύο ή περισσότερες, τον αριθμό των επιχειρήσεων αυτών, στις οποίες επιτρέπεται να παρέχουν οποιαδήποτε από τις υπηρεσίες αυτές, βάσει κριτηρίων που δεν είναι αντικειμενικά, αναλογικά και αμερόληπτα ή
- υποδεικνύουν, βάσει κριτηρίων διαφορετικών από τα προαναφερθέντα, περισσότερες ανταγωνίστριες επιχειρήσεις, στις οποίες επιτρέπεται να παρέχουν οποιαδήποτε από τις υπηρεσίες αυτές ή
- παρέχουν σε μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, βάσει κριτηρίων διαφορετικών από τα προαναφερθέντα, νομοθετικά, ή κανονιστικά πλεονεκτήματα που επηρεάζουν ουσιαστικά τη δυνατότητα οποιασδήποτε άλλης επιχείρησης να παράσχει την ίδια τηλεπικοινωνιακή υπηρεσία στον ίδιο γεωγραφικό χώρο και υπό αντίστοιχες συνθήκες.

Ο ορισμός αυτός παρέχεται υπό την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 92 της συνθήκης.

Στον τομέα των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών, ειδικά νομοθετικά ή κανονιστικά πλεονεκτήματα του είδους αυτού ενδέχεται να συνίστανται, μεταξύ άλλων, σε δικαίωμα πραγματοποίησης υποχρεωτικών απαλλοτριώσεων προς το κοινό συμφέρον, σε παρέκκλιση από τη συνήθη νομοθεσία όσον αφορά τον τομέα του πολεοδομικού σχεδιασμού ή στη δυνατότητα λήψης έγκρισης χωρίς να ακολουθηθεί η συνήθης διαδικασία.

12. Στην περίπτωση που ο αριθμός των επιχειρήσεων που μπορούν να παρέχουν δορυφορικές τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες περιορίζεται υπό κάποιο κράτος μέλος μέσω της ύπαρξης ειδικών και α fortiori αποκλειστικών δικαιωμάτων, τα τελευταία μπορούν να αποτελέσουν επίσης περιορισμούς οι οποίοι είναι ασυμβίβαστοι με το άρθρο 59 της συνθήκης, εφόσον ο περιορισμός αυτός δεν δικαιολογείται από ουσιαστικές απαιτήσεις, δεδομένου ότι τα δικαιώματα αυτά εμποδίζουν άλλες επιχειρήσεις να παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες προς και από άλλα κράτη μέλη. Στην περίπτωση δικτύου δορυφορικών υπηρεσιών, τέτοιου είδους βασικές απαιτήσεις μπορούν να είναι η αποτελεσματική χρησιμοποίηση του φάσματος συχνοτήτων και η αποφυγή επιζήμιων παρεμβολών μεταξύ δορυφορικών τηλεπικοινωνιακών συστημάτων και άλλων διαστημικών ή επίγειων τεχνικών συστημάτων. Κατά συνέπεια, υπό τον όρο ότι ο εξοπλισμός που χρησιμοποιείται για την παροχή υπηρεσιών ικανοποιεί τις βασικές απαιτήσεις που ισχύουν για τις δορυφορικές επικοινωνίες, δεν δικαιολογείται η χωριστή νομική μεταχείριση του τελευταίου. Από την άλλη πλευρά, ειδικά δικαιώματα που συνίστανται μόνο σε νομοθετικά και κανονιστικά πλεονεκτήματα δεν εμποδίζουν κατ' αρχήν άλλες επιχειρήσεις να εισδύσουν στην αγορά. Το συμβιβασμό των δικαιωμάτων αυτών με τη συνθήκη πρέπει να αξιολογείται ανάλογα με την

περίπτωση λαμβάνοντας υπόψη την επίπτωση που ενδέχεται να έχουν στην πραγματική ελευθερία άλλων οργανισμών να παράσχουν την ίδια τηλεπικοινωνιακή υπηρεσία και την ενδεχόμενη αιτιολόγησή τους όσον αφορά τη σχετική δραστηριότητα.

13. Τα αποκλειστικά δικαιώματα που υφίστανται σήμερα στον τομέα των δορυφορικών επικοινωνιών χορηγήθηκαν γενικά σε οργανισμούς οι οποίοι είχαν ήδη δεσπόζουσα θέση στη δημιουργία επίγειων δικτύων ή σε κάποια από τις θυγατρικές τους. Τέτοιου είδους δικαιώματα έχουν ως αποτέλεσμα την επέκταση και κατά συνέπεια την ενίσχυση της δεσπόζουσας θέσης των οργανισμών αυτών. Τα αποκλειστικά δικαιώματα που χορηγούνται στον τομέα των δορυφορικών επικοινωνιών είναι κατά συνέπεια ασυμβίβαστα με το άρθρο 90, σε συνδυασμό με το άρθρο 86 της συνθήκης.
14. Τα αποκλειστικά αυτά δικαιώματα που περιορίζουν την πρόσβαση στην αγορά, έχουν ως αποτέλεσμα να περιορίζουν ή να εμποδίζουν, εις βάρος των χρηστών, τη χρησιμοποίηση δορυφορικών τηλεπικοινωνιών που θα ήταν δυνατόν να τους προσφέρουν, καθυστερώντας με τον τρόπο αυτό την τεχνολογική πρόοδο στον εν λόγω τομέα. Λόγω του γεγονότος ότι οι επενδυτικές τους αποφάσεις ενδέχεται να βασίζονται σε αποκλειστικά ειδικά δικαιώματα, οι σχετικές επιχειρήσεις βρίσκονται συχνά σε μια κατάσταση στην οποία είναι σε θέση να αποφασίζουν να δώσουν προτεραιότητα στις επίγειες τεχνολογίες ενώ οι νεοεισερχόμενοι ίσως εκμεταλλευθούν τη δορυφορική τεχνολογία. Οι οργανισμοί τηλεπικοινωνιών έριξαν γενικότερα το βάρος τους στην ανάπτυξη επίγειων ζεύξεων οπτικών ινών, και οι δορυφορικές επικοινωνίες χρησιμοποιήθηκαν κατά κύριο λόγο ως τεχνική λύση επείγουσας ανάγκης σε περιπτώσεις όπου το κόστος των επίγειων εναλλακτικών λύσεων ήταν απαγορευτικό ή να το σκοπό της εκπομπής ή/και εφαρμογών τηλεοπτικής εκπομπής πατά ως αυτοτελής πλήρως συμπληρωματική τεχνολογία μετάδοσης. Κατά συνέπεια, τα αποκλειστικά δικαιώματα αποτελούν περιορισμό στην ανάπτυξη των δορυφορικών επικοινωνιών και το γεγονός αυτό είναι ασυμβίβαστο με το άρθρο 90, σε συνδυασμό με το άρθρο 86 της συνθήκης.
15. Ωστόσο, στην περίπτωση της παροχής δορυφορικών υπηρεσιών, οι διαδικασίες χορήγησης αδειών ή δήλωσης δικαιολογούνται ούτως ώστε να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση με τις βασικές απαιτήσεις με την επιφύλαξη της αρχής της αναλογικότητας. Η διαδικασία χορήγησης αδειών δεν δικαιολογείται όταν μια απλή δήλωση αρκεί για την επίτευξη του σχετικού στόχου. Για παράδειγμα, στην περίπτωση παροχής δορυφορικής υπηρεσίας που απαιτεί μόνο τη χρησιμοποίηση ενός εξαρτάμενου επίγειου σταθμού του τύπου VSAT σε ένα κράτος μέλος, το τελευταίο θα έπρεπε να επιβάλλει διαδικασία χορήγησης δήλωσης.

16. Το άρθρο 90 παράγραφος 2 της συνθήκης προβλέπει παρέκκλιση από την εφαρμογή του άρθρου 86 σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η εφαρμογή του τελευταίου εμποδίζει την εκπλήρωση, νομικά ή πραγματικά, της ιδιαίτερης αποστολής που έχει ανατεθεί στους οργανισμούς τηλεπικοινωνιών. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, η οδηγία 90/388/ΕΟΚ επιτρέπει προς το παρόν τη διατήρηση των αποκλειστικών δικαιωμάτων στην περίπτωση της φωνητικής τηλεφωνίας.

Η φωνητική τηλεφωνία ορίζεται στο άρθρο 1 της οδηγίας 90/388/ΕΟΚ ως η εμπορική εκμετάλλευση για το κοινό της άμεσης μετάδοσης και της μεταγωγής της φωνής, από και προς τερματικά σημεία του δημοσίου δικτύου μεταγωγής και σε πραγματικό χρόνο που επιτρέπει σε κάθε χρήστη να χρησιμοποιεί το συνδεδεμένο με τερματικό σημείο εξοπλισμό για να επικοινωνεί με άλλο τερματικό σημείο. Στην περίπτωση της άμεσης μετάδοσης και μεταγωγής της φωνής μέσω δικτύων επίγειων δορυφορικών σταθμών, η παροχή αυτής της υπηρεσίας προς το κοινό μπορεί γενικά να λάβει χώρα μόνον όταν το δίκτυο επίγειων δορυφορικών σταθμών είναι συνδεδεμένο με το δημόσιο δίκτυο μεταγωγής.

Όσον αφορά τις υπηρεσίες πλην της φωνητικής τηλεφωνίας, δεν δικαιολογείται καμία ειδική μεταχείριση βάσει του άρθρου 90 παράγραφος 2 της συνθήκης, ειδικότερα λαμβάνοντας υπόψη την ασήμαντη συνεισφορά των υπηρεσιών αυτών στον κύκλο εργασιών των οργανισμών τηλεπικοινωνιών.

17. Η παροχή δορυφορικών υπηρεσιών δικτύου για τη μεταφορά ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών προγραμμάτων είναι μια τηλεπικοινωνιακή υπηρεσία κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας και συνεπώς υπόκειται στις διατάξεις της. Παρά την κατάργηση ορισμένων ειδικών και αποκλειστικών δικαιωμάτων όσον αφορά τους δορυφορικούς σταθμούς μόνο λήψης που δεν είναι συνδεδεμένοι με το δημόσιο δίκτυο κάποιου κράτους μέλους και των ειδικών και αποκλειστικών δικαιωμάτων όσον αφορά δορυφορικές υπηρεσίες που παρέχονται σε δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς, η παροχή δορυφορικών υπηρεσιών εκπομπής προς το ευρύ κοινό μέσω ζωνών συχνότητας που προβλέπονται στους κανονισμούς περί ραδιοφωνίας τόσο για τις υπηρεσίες δορυφορικής εκπομπής όσο και για σταθερές δορυφορικές υπηρεσίες θα συνεχίσει να υπόκειται στους συγκεκριμένους κανόνες που έχουν θεσπίσει τα κράτη μέλη σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία και, κατά συνέπεια, δεν υπόκειται στις διατάξεις της παρούσας οδηγίας.
18. Η εν λόγω οδηγία δεν εμποδίζει τη λήψη μέτρων σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία και τις υφιστάμενες διεθνείς υποχρεώσεις με τρόπο ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι υπήκοοι των κρατών μελών τυγχάνουν ισοδύναμης μεταχείρισης σε τρίτες χώρες.
19. Η παροχή από φορείς εκμετάλλευσης δορυφόρων δυναμικού διαστήματος εθνικών, ιδιωτικών ή διεθνών δορυφορικών συστημάτων σε εγκεκριμένους φορείς εκμετάλλευσης δικτύων επίγειων δορυφορικών σταθμών, συνεχιζεί, σε ορισμένα κράτη μέλη, να υπόκειται σε κανονικούς περιορισμούς, διαφορετικούς από εκείνους οι οποίοι είναι σύμφωνοι με τις ρυθμίσεις σχετικά με τη συχνότητα και τις θέσεις βάσει των διεθνών δεσμεύσεων των κρατών μελών. Οι συμπληρωματικοί αυτοί περιορισμοί είναι αντίθετοι με το άρθρο 59 το οποίο προβλέπει ότι οι φορείς εκμετάλλευσης δορυφορικών επικοινωνιών έχουν πλήρη ελευθερία να παράσχουν τις υπηρεσίες τους σε όλη την Κοινότητα, εφόσον έχουν λάβει σχετική άδεια σε κάποια από τα κράτη μέλη.

20. Τα συμβαλλόμενα μέρη κάθε κράτους, στο έδαφος του οποίου λειτουργεί ο σταθμός, διενεργούν, στα περισσότερα κράτη μέλη, δοκιμές συμμόρφωσης των επίγειων δορυφορικών σταθμών φορέων οι οποίοι έχουν λάβει σχετική άδεια λειτουργίας, πλην των εθνικών φορέων εκμετάλλευσης, όσον αφορά τις προδιαγραφές που διέπουν την τεχνική και λειτουργική πρόσβαση στο δυναμικό των διακυβερνητικών δορυφορικών συστημάτων. Οι εν λόγω δοκιμές συμμόρφωσης πραγματοποιούνται άρα από φορείς παροχής υπηρεσιών οι οποίοι είναι ανταγωνιστές.

Τα ανωτέρω δεν συμβιβάζονται με τις διατάξεις της συνθήκης, ιδιαίτερα το άρθρο 3 (στοιχείο στ) και το άρθρο 90, σε συνδυασμό με το άρθρο 86. Τα κράτη μέλη θα πρέπει άρα να εξασφαλίζουν ότι οι δοκιμές αυτές συμμόρφωσης μπορούν να διεξάγονται άμεσα μεταξύ του ενδιαφερόμενου φορέα εκμετάλλευσης του δικτύου επίγειων δορυφορικών σταθμών και του ίδιου του διακυβερνητικού οργανισμού, υπό την επίβλεψη μόνο των κανονιστικών αρχών.

21. Το μεγαλύτερο μέρος του διαθέσιμου δυναμικού διαστημικού τμήματος προσφέρεται από διεθνείς δορυφορικούς οργανισμούς. Οι επιβαρύνσεις για τη χρησιμοποίηση του δυναμικού αυτού συνεχίζουν να είναι ιδιαίτερα υψηλές σε πολλά από τα κράτη μέλη λόγω του ότι το δυναμικό αυτό μπορεί να αποκτηθεί μόνο από το συμβαλλόμενο μέρος για το υπό εξέταση κράτος μέλος. Μια τέτοια αποκλειστικότητα η οποία επιδοκιμάζεται από ορισμένα κράτη μέλη οδηγεί σε καταμερισμό της κοινής αγοράς εις βάρος των πελατών εκείνων οι οποίοι επιθυμούν να αποκτήσουν δυναμικό. Στο ψήφισμά του της 19ης Δεκεμβρίου 1991, το Συμβούλιο κάλεσε τα κράτη μέλη να βελτιώσουν την πρόσβαση στο διαστημικό τμήμα των διακυβερνητικών οργανισμών. Όσον αφορά τη δημιουργία και χρήση χωριστών συστημάτων, τα περιοριστικά μέτρα που έχουν ληφθεί βάσει των διεθνών συμβάσεων που έχουν υπογραφεί από τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να έχουν αποτελέσματα που να μην συμβιβάζονται με την κοινοτική νομοθεσία, περιορίζοντας την προσφορά εις βάρος του καταναλωτή κατά την έννοια του άρθρου 86 (στοιχείο β) της συνθήκης. Εντός των διεθνών δορυφορικών οργανισμών, πραγματοποιούνται αναθεωρήσεις των διατάξεων των σχετικών συστατικών μέσων, μεταξύ άλλων, σε σχέση με την βελτίωση της πρόσβασης καθώς και την εγκατάσταση και χρήση χωριστών συστημάτων. Για να μπορέσει η Επιτροπή να διεκπεραιώσει την αποστολή εποπτείας που της έχει ανατεθεί βάσει της συνθήκης, πρέπει να

παρασχεθούν τα κατάλληλα μέτρα τα οποία θα βοηθήσουν τα κράτη μέλη να τηρήσουν τις υποχρεώσεις συνεργασίας που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 5, σε συνδυασμό με το άρθρο 234 παράγραφος 2 της συνθήκης.

22. Κατά την εκτίμηση των μέτρων της παρούσας οδηγίας και τα πλαίσια της πραγματοποίησης των βασικών στόχων της συνθήκης που προβλέπονται στο άρθρο 2, καθώς και του στόχου της ενίσχυσης της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής της Κοινότητας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 130 Α, η Επιτροπή λαμβάνει εξίσου υπόψη την κατάσταση των κρατών μελών των οποίων το επίγειο δίκτυο δεν είναι ακόμη επαρκώς ανεπτυγμένο· η κατάσταση αυτή μπορεί να δικαιολογήσει για τα εν λόγω κράτη μέλη, όσον αφορά τις δορυφορικές υπηρεσίες και εφόσον είναι αναγκαίο, την παράταση μέχρι 1ης Ιανουαρίου 1996 της προθεσμίας για την πραγματική εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας οδηγίας.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η οδηγία 88/301/ΕΟΚ τροποποιείται ως εξής:

1. Το άρθρο 1 τροποποιείται ως εξής:

- α) Η πρώτη περίπτωση τελευταία πρόταση αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Ως τερματική συσκευή νοείται επίσης ο εξοπλισμός επίγειων δορυφορικών σταθμών»·

- β) προστίθενται οι ακόλουθες νέες περιπτώσεις:

«— “ειδικά δικαιώματα” τα δικαιώματα που χορηγεί ένα κράτος μέλος σε περιορισμένο αριθμό επιχειρήσεων μέσω όλων των νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών μηχανισμών, οι οποίοι σε μια δεδομένη γεωγραφική περιοχή:

— περιορίζουν, σε δύο ή περισσότερες, τον αριθμό των επιχειρήσεων αυτών βάσει κριτηρίων που δεν είναι αντικειμενικά, αναλογικά και αμερόληπτα ή

— υποδεικνύουν, βάσει κριτηρίων διαφορετικών από τα προαναφερθέντα, περισσότερες ανταγωνίστριες επιχειρήσεις ή

— αναθέτουν σε μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, βάσει κριτηρίων διαφορετικών από τα προαναφερθέντα, νομοθετικά ή κανονιστικά πλεονεκτήματα που επηρεάζουν ουσιαστικά τη δυνατότητα οποιασδήποτε άλλης επιχείρησης να εισάγει, να εμπορεύεται, να συνδέει, να θέτει σε λειτουργία ή/και να συντηρεί τηλεπικοινωνιακό εξοπλισμό στον ίδιο γεωγραφικό χώρο και υπό αντίστοιχες συνθήκες.

— “εξοπλισμός επίγειων σταθμών” ο εξοπλισμός ο οποίος μπορεί να χρησιμοποιηθεί είτε για μετάδοση (“εκπομπή”) ή για μετάδοση και λήψη (“εκπομπή/λήψη”), ή μόνο για λήψη (“μόνο

λήψης”) σημάτων ραδιοεπικοινωνίας μέσω δορυφόρων ή άλλων επίγειων συστημάτων.»

2. Το άρθρο 2 πρώτο εδάφιο αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Τα κράτη μέλη που έχουν χορηγήσει ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα σε επιχειρήσεις εξασφαλίζουν ότι καταργούνται όλα τα αποκλειστικά δικαιώματα, καθώς και τα ειδικά δικαιώματα τα οποία:

- α) περιορίζουν σε δύο ή περισσότερες τις κατά την έννοια του άρθρου 1 επιχειρήσεις, βάσει των κριτηρίων που δεν είναι αντικειμενικά, αναλογικά και αμερόληπτα ή
- β) υποδεικνύουν, βάσει κριτηρίων διαφορετικών από τα προαναφερθέντα, περισσότερες ανταγωνίστριες επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 1.»

3. Το άρθρο 3 πρώτη περίπτωση αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«— για τον εξοπλισμό επίγειων δορυφορικών σταθμών, να αρνηθούν τη σύνδεση με το δημόσιο δίκτυο τηλεπικοινωνιών ή/και τη λειτουργία εφόσον ο εξοπλισμός δεν ανταποκρίνεται στους κοινούς τεχνικούς κανόνες που έχουν θεσπιστεί βάσει της οδηγίας 93/97/ΕΟΚ του Συμβουλίου (*) ή ελλείπει αυτών, στις βασικές απαιτήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 4 της οδηγίας αυτής. Σε περίπτωση όπου δεν υπάρχουν κοινοί τεχνικοί κανόνες ή εναρμονισμένοι ρυθμιστικοί όροι, οι εθνικοί κανόνες είναι ανάλογοι με τις βασικές εκείνες απαιτήσεις και κοινοποιούνται στην Επιτροπή σύμφωνα με την οδηγία 83/189/ΕΟΚ στην περίπτωση όπου προβλέπεται κάτι τέτοιο από την οδηγία,

— για άλλου είδους τερματικό εξοπλισμό, να αρνηθούν τη σύνδεση με το δημόσιο δίκτυο τηλεπικοινωνιών εφόσον ο εξοπλισμός αυτός δεν ικανοποιεί τους ισχύοντες κοινούς τεχνικούς κανόνες που έχουν θεσπιστεί βάσει της οδηγίας 91/263/ΕΟΚ του Συμβουλίου (**) ή ελλείπει αυτών, τις βασικές απαιτήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 4 της εν λόγω οδηγίας.

(*) ΕΕ αριθ. L 290 της 24. 11. 1993, σ. 1.

(**) ΕΕ αριθ. L 128 της 23. 5. 1991, σ. 1.»

Άρθρο 2

Η οδηγία 90/388/ΕΟΚ τροποποιείται ως εξής:

1. Το άρθρο 1 τροποποιείται ως εξής:

- α) στην παράγραφο 1:

- i) η δεύτερη περίπτωση αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«— “αποκλειστικά δικαιώματα” τα δικαιώματα τα οποία χορηγούνται από κάποιο κράτος μέλος σε μια μόνο επιχείρηση μέσω νομοθετικών ή διοικητικών μηχανισμών, τα οποία της δίνουν αποκλειστικό δικαίωμα να παρέχει τηλεπικοινωνιακή υπηρεσία ή να αναλάβει δραστηριότητα σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή»,

- ii) η ακόλουθη περίπτωση παρεμβάλλεται ως τρίτη περίπτωση:
- «— “ειδικά δικαιώματα” τα δικαιώματα τα οποία χορηγεί κάποιο κράτος σε περιορισμένο αριθμό επιχειρήσεων μέσω οποιονδήποτε νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών μηχανισμών, οι οποίοι σε δεδομένη γεωγραφική περιοχή:
- περιορίζουν σε δύο ή περισσότερες τον αριθμό των επιχειρήσεων αυτών στις οποίες επιτρέπεται να παρέχουν υπηρεσία ή να αναλάβουν δραστηριότητα, βάσει κριτηρίων που δεν είναι αντικειμενικά αναλογικά ή αμερόληπτα ή
 - υποδεικνύουν, βάσει κριτηρίων διαφορετικών από τα προαναφερθέντα, περισσότερες ανταγωνίστριες επιχειρήσεις, στις οποίες επιτρέπεται να παρέχουν υπηρεσία ή να αναλάβουν δραστηριότητα ή
 - παρέχουν σε μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, βάσει κριτηρίων διαφορετικών από τα προαναφερθέντα, νομοθετικά ή κανονιστικά πλεονεκτήματα που επηρεάζουν ουσιαστικά τη δυνατότητα οποιασδήποτε άλλης επιχείρησης να παράσχει την ίδια τηλεπικοινωνιακή υπηρεσία ή να αναλάβει την ίδια δραστηριότητα στον ίδιο γεωγραφικό χώρο και υπό ουσιαστικά αντίστοιχες συνθήκες.»
- iii) η τέταρτη περίπτωση αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «— “τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες” οι υπηρεσίες που συνίστανται, εν όλω ή εν μέρει, στη μετάδοση και δρομολόγηση σημάτων στο δημόσιο τηλεπικοινωνιακό δίκτυο με μεθόδους τηλεπικοινωνιών και δορυφορικές υπηρεσίες, εξαιρουμένων των παρεχόμενων προς το κοινό υπηρεσιών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών εκπομπών, καθώς και οι δορυφορικές υπηρεσίες.»
- iv) οι ακόλουθες περιπτώσεις παρεμβάλλονται μετά την τέταρτη περίπτωση:
- «— “δίκτυο επίγειων δορυφορικών σταθμών”, διάρθρωση δύο ή περισσότερων επίγειων σταθμών οι οποίοι διασυνεργάζονται μέσω δορυφόρου,
- “υπηρεσίες δορυφορικού δικτύου”, η εγκατάσταση και λειτουργία δικτύων επίγειων δορυφορικών σταθμών — οι υπηρεσίες αυτές συνίστανται, κατ’ ελάχιστον, στη ραδιοεπικοινωνιακή ζεύξη, μέσω επίγειων δορυφορικών σταθμών, με το διαστημικό τμήμα (“ανοδικές ζεύξεις”), και στη ραδιοεπικοινωνιακή ζεύξη μεταξύ του διαστημικού τμήματος και των επίγειων δορυφορικών σταθμών (“καθοδικές ζεύξεις”),
 - “υπηρεσίες δορυφορικών επικοινωνιών”, οι υπηρεσίες των οποίων η παροχή βασίζεται, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, στις υπηρεσίες δορυφορικών δικτύων,
- “δορυφορικές υπηρεσίες”, οι παρεχόμενες υπηρεσίες δορυφορικών επικοινωνιών ή/και οι παρεχόμενες υπηρεσίες δορυφορικών δικτύων,»
- v) στην έκτη περίπτωση, η δεύτερη πρόταση αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «Οι λόγοι αυτοί είναι η ασφάλεια της λειτουργίας του δικτύου, η διατήρηση της ακεραιότητάς του και, σε δικαιολογημένες περιπτώσεις, η εναλλαξιμότητα των υπηρεσιών και η προστασία των δεδομένων, όπως επίσης, στην περίπτωση υπηρεσιών δορυφορικών δικτύων, η ουσιαστική χρήση του φάσματος συχνοτήτων και η αποφυγή επιζήμιας παρεμβολής μεταξύ συστημάτων δορυφορικών τηλεπικοινωνιών και άλλων διαστημικών ή επίγειων τεχνικών συστημάτων.»
- 6) η παράγραφος 2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «2. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται για τις υπηρεσίες τηλετύπου ή τις επίγειες κινητές ραδιοεπικοινωνίες.»
2. Το άρθρο 2 τροποποιείται ως εξής:
- a) το πρώτο εδάφιο αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «Με την επιφύλαξη του άρθρου 1 παράγραφος 2, τα κράτη μέλη αποσύρουν όλα τα μέτρα βάσει των οποίων χορηγούνται:
- a) αποκλειστικά δικαιώματα για την παροχή τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών εκτός των υπηρεσιών φωνητικής τηλεφωνίας·
 - β) ειδικά δικαιώματα τα οποία περιορίζουν σε δύο ή περισσότερες τις επιχειρήσεις, στις οποίες επιτρέπεται να παρέχουν τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες του είδους αυτού, βάσει κριτηρίων που δεν είναι αντικειμενικά, αναλογικά και αμερόληπτα ή
 - γ) ειδικά δικαιώματα που υποδεικνύουν, βάσει κριτηρίων διαφορετικών από τα προαναφερθέντα, περισσότερες ανταγωνίστριες επιχειρήσεις, στις οποίες επιτρέπεται να παρέχουν τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες του είδους.
- Λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να εξασφαλίζεται το δικαίωμα παροχής οποιασδήποτε τηλεπικοινωνιακής υπηρεσίας του είδους αυτού, εκτός της φωνητικής τηλεφωνίας.»
- β) προστίθενται τα ακόλουθα νέα εδάφια:
- «Τα κράτη μέλη κοινοποιούν τα κριτήρια βάσει των οποίων χορηγούνται οι άδειες όπως επίσης και τους όρους οι οποίοι συνδέονται με τις άδειες αυτές καθώς και τις διαδικασίες δήλωσης για τη λειτουργία επίγειων σταθμών μετάδοσης.
- Τα κράτη μέλη συνεχίζουν να ενημερώνουν την Επιτροπή για την τυχόν πρόθεσή τους να εισαγάγουν νέες διαδικασίες χορήγησης αδειών ή τροποποίησης των υφιστάμενων διαδικασιών.»

3. Το άρθρο 6 τροποποιείται ως εξής:

- α) μετά το δεύτερο εδάφιο παρεμβάλλονται τα ακόλουθα νέα εδάφια:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα ενδεχόμενα τέλη, που επιβάλλονται στους φορείς παροχής υπηρεσιών ως μέρος των καθεστώτων χορήγησης αδειών, να βασίζονται σε αντικειμενικά, διαφανή και αμερόληπτα κριτήρια.

Τα τέλη, τα κριτήρια στα οποία βασίζονται, και οιοσδήποτε σχετικές αλλαγές, δημοσιεύονται με κατάλληλο και αναλυτικό τρόπο ούτως ώστε να παρέχουν εύκολη πρόσβαση στη συγκεκριμένη πληροφορία.

Τα κράτη μέλη γνωστοποιούν στην Επιτροπή, το αργότερο εννέα μήνες μετά τη δημοσίευση της οδηγίας αυτής, και κατόπιν σε περίπτωση μεταβολής, τον τρόπο με τον οποίο καθίσταται διαθέσιμη η πληροφορία. Η Επιτροπή δημοσιεύει τακτικά παραπομπές στις κοινοποιήσεις αυτές.»

- β) προστίθεται το ακόλουθο νέο εδάφιο:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν για την κατάργηση των υπαρχόντων κανονιστικών απαγορεύσεων ή περιορισμών όσον αφορά την επιβολή δυναμικού διαστημικού τμήματος σε κάθε εγκεκριμένο φορέα εκμετάλλευσης δικτύων επίγειων δορυφορικών σταθμών, και επιτρέπουν, στην επικράτειά τους, σε οποιονδήποτε φορέα παροχής δυναμικού διαστημικού τμήματος να ελέγχει τη συμμόρφωση του δικτύου επίγειων δορυφορικών σταθμών, που χρησιμοποιούνται σε συνάρτηση με το δυναμικό διαστημικό τμήμα του εν λόγω φορέα, με τους δημοσιευμένους όρους πρόσβασης στο δυναμικό του διαστημικού τμήματός του.»

Άρθρο 3

Τα κράτη μέλη τα οποία αποτελούν συμβαλλόμενα μέρη των διεθνών συμφωνιών με τις οποίες δημιουργούνται οι

διεθνείς οργανισμοί Intelsat, Inmarsat, Eutelsat και Intersputnik για τους σκοπούς των δορυφορικών δραστηριοτήτων κοινοποιούν στην Επιτροπή, μετά από αίτησή τους, τις πληροφορίες τις οποίες διαθέτουν σχετικά με τα μέτρα τα οποία θα μπορούσαν να εμποδίσουν τη συμμόρφωση προς τους κανόνες του ανταγωνισμού της συνθήκης ή να επηρεάσουν τους στόχους της παρούσας οδηγίας ή των οδηγιών του Συμβουλίου σχετικά με τις τηλεπικοινωνίες.

Άρθρο 4

Τα κράτη μέλη παρέχουν στην Επιτροπή εντός εννέα μηνών από την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας, τις πληροφορίες που θα επιτρέψουν στην Επιτροπή να διαπιστώσει ότι τηρούνται οι διατάξεις των άρθρων 1 και 2 της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 5

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

Άρθρο 6

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 13 Οκτωβρίου 1994.

Για την Επιτροπή

Karel VAN MIERT

Μέλος της Επιτροπής